

מקור המאמר בזהר פרשת בחקותי דף קיג ע"ב
מעלת מצות צדקה

וּנְתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְגו'. ^(ויקרא כו) כָּל חַד וְחַד,
יִתֵן חֵילָא דִּילִיה עֲלֵיכוּ. מָאן אֵינּוּן. הֵהוּא
תְּקוּנָא דְעַבְדֵּתוֹן דִּיהֵהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא כְּגוּוּנָא דָּא
כְּתִיב, ^(בראשית יח) וּשְׁמְרוּ דֶּרֶךְ יי' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט. וְכִי כִיּוֹן דִּכְתִּיב וּשְׁמְרוּ דֶּרֶךְ יי', אִמְאִי
לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. אֵלָּא מָאן דְּנָטִיר אֹרְחֵי
דְּאוּרֵיתָא, כְּבִיכּוּל הוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.
וּמִאִי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּכָה
רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי לֹוֹן לְבַנֵּי נְשָׂא, דִּלָּא יִדְעִין
וְלָא מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן, מָאן עֶבֶד שְׂמָא
קְדִישָׁא בְּכָל יוֹמָא, הוּי אִימָא מָאן דִּיהֵיב צְדָקָה
לְמַסְכְּנֵי.

תָּא חַזִּי, הָא אוּקְמוּהָ הָכִי הוּא, דְּמַסְכְּנָא אַחִיד
בֵּיה בְּדִינָא, וְכָל מִיכְלִייהוּ בְּדִינָא הוּא, אַתְר
דְּאִקְרִי צְדָקָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר ^(תהלים כב) תִּפְלָה לְעֵנִי
כִּי יַעֲטֶף. תִּפְלָה, דָּא תִּפְלָה שֶׁל יָד, וְאוּקְוִימָנָא.
וּמָאן דִּיהֵיב לִיה צְדָקָה לְמַסְכְּנָא, הוּא עֶבֶד
לְעֵילָא שְׂמָא קְדִישָׁא שְׁלִים בְּדָקָא יָאוּת. בְּגִין
יָד, וּבְאַרְנֵי. וּמִי שְׂנוֹתֵן צְדָקָה לְעֵנִי, הוּא עוֹשֶׂה לְמַעְלָה שֵׁם

וּנְתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְגו'.
כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִתֵּן כַּחוֹ
עֲלֵיכֶם. מִי הֵם? אוֹתוֹ תְּקוּן
שְׂעֻשִׁיתֶם שֶׁל אוֹתוֹ הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, כְּמוֹ זֶה כְּתוּב (בראשית
יח) וּשְׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת
צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְכִי כִיּוֹן
שְׂכַתוּב וּשְׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה', לְמָה
לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט? אֵלָּא
מִי שְׂשׁוּמֵר דְּרֵכֵי הַתּוֹרָה,
כְּבִיכּוּל הוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט. וּמָה זֶה צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. בְּכָה רַבִּי שְׂמַעוֹן וְאָמַר,
אוּי לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם שֶׁלֹּא
יִוְדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים בְּכְבוֹד
רַבּוֹנָם. מִי עוֹשֶׂה הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ בְּכָל יוֹם? הוּוּהוּ אוֹמֵר,
מִי שְׂנוֹתֵן צְדָקָה לְעֵנֵי.

בֵּא רְאָה, הֵרִי פְּרִשׁוּהָ כֶּף
הוּא, שְׂהַעֲנִי אַחוּז בְּדִין, וְכָל
מֵאֲכָלוֹ הוּא בְּדִין, הַמְּקוֹם
שֶׁנִּקְרָא צְדָקָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
^(תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִּי
יַעֲטֶף. תִּפְלָה, זֶה תִּפְלָה שֶׁל
קְדוֹשׁ שְׁלֵם פְּרָאוּי. כִּי צְדָקָה זֶה

וְצַדִּיקָה דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, וְצַדִּיקָה יְהִיב לְצַדִּיק. וְכֹד
יְהִיב לְצַדִּיק, כְּדִין אֶתְחַבֵּר דָּא בְדָא, וְשָׂמָא
קְדִישָׁא אֲשַׁתְּכַח שְׁלִים.

מָאן עֶבֶד דָּא אֶתְעָרוּתָא (ד"א דְעֶבֶד אֶתְעָרוּתָא
דָּא) דְלִתְתָא, וְדָאֵי כְּאֵלוּ עֶבֶד שְׂמָא
קְדִישָׁא בְשְׁלִימוּ. כְּגֹוְנָא דְאִיהוּ עֶבֶד לְתַתָּא, הָכִי
אֶתְעָר לְעֵילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קז) אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי
מִשְׁפָּט עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל יְעַת. עוֹשֵׂה צְדָקָה, דָּא
קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּבִיכּוּל הוּא עֶבֶד לִיה.

תָּא חַזִּי, מִסְכְּנָא הָא אֶתְמַר מָאן הוּא אֶתְרִיה.
מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּמִסְכְּנָא לָא אִית לִיה
מְדִילִיה כְּלוּם, אֶלָּא מַה דִּיהֲבִין לִיה וְסִיְהָרָא
לָא אִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ, אֶלָּא מַה דִּיהִיב
לָהּ שְׂמִשָׁא.

תָּא חַזִּי, אֲמַאי עָנִי חָשׁוּב כְּפִית, מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין
דִּיהֵהוּא אֶתְר גָּרִים לִיה, דְּהָא בְּאֶתְר דְּמוּתָא
הוּא שְׂכִיחַ, וּבְגִין כְּךָ אֶקְרִי מֵת. הֵהוּא דְחַיִּים
עֲלִיה, הוּא יְהִיב לִיה צְדָקָה, אֵילָנָא דְחַיִּי שְׂרִיא
עֲלוּי. כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר, (משלי י) וְצַדִּיקָה תִּצְלִל מִמּוֹת.
וּכְגֹוְנָא דְעֶבֶד בְּר נָש לְתַתָּא, הָכִי נָמִי עֶבֶד
לְעֵילָא מִמָּש. זְכָאָה חוּלְקִיָה דְזָכִי לְמַעְבַּד שְׂמָא
קְדִישָׁא לְעֵילָא, בְּגִין כְּךָ צְדָקָה סְלִיק עַל כְּלָא.

גַּם הוּא עוֹשֵׂה לְמַעְלָה מִמָּש. אֲשֶׁרִי חֶלְקוּ שְׁל הַזּוֹכָה לַעֲשׂוֹת
שֵׁם קְדוֹשׁ לְמַעְלָה, מִשׁוּם כְּךָ הַצְדָּקָה עוֹלָה עַל הַכָּל.

עַץ הַחַיִּים, וְצַדִּיקָה נוֹתֵן
לְצַדִּיק. וּכְשֶׁנוֹתֵן לְצַדִּיק, אִז
מִתְחַבֵּר זֶה עִם זֶה, וְהַשֵּׁם
הַקְדוֹשׁ נִמְצָא שְׁלִים.

מִי שְׁעוֹשֶׂה זֹו הֵהֱתַעְוָרוּת
(שְׁעוֹשֶׂה הֱתַעְוָרוּת זֹו) שְׁלִמְטָה,
בְּוִדָאֵי כְּאֵלוּ עֹשֶׂה אֶת הַשֵּׁם
הַקְדוֹשׁ בְּשְׁלִמּוֹת. כְּמוֹ
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְמִטָּה, כְּךָ
מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה. וְעַל זֶה
כְּתוּב, (שם קז) אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי
מִשְׁפָּט עוֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל
יְעַת. עוֹשֶׂה צְדָקָה - זֶה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּבִיכּוּל
הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ.

בָּא רָאָה, הָעֲנִי הָרִי נִתְבָּאָר
מִיהוּ מְקוּמוּ. מַה הַטַּעַם? כִּי
הָעֲנִי אֵין לוֹ מִשְׁלוֹ כְּלוּם
אֶלָּא מַה שְׁנוֹתָנִים לוֹ,
וְהִלְבְּנָה אֵין לָהּ אוֹר מִשְׁלָהּ
אֶלָּא מַה שֶׁהַשֵּׁם נוֹתֵן לָהּ.

בָּא רָאָה, לָמָּה עָנִי חָשׁוּב
כְּמַת? מַה הַטַּעַם? כִּי אוֹתוֹ
מְקוּם גּוֹרֵם לוֹ, שֶׁהָרִי בְּמְקוּם
הַמּוֹת הוּא מְצוּי, וְלִכֵּן נִקְרָא
מֵת. אוֹתוֹ שְׁחַס עָלָיו הוּא
נוֹתֵן לוֹ צְדָקָה, עַץ הַחַיִּים
שׁוֹרָה עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי י) וְצַדִּיקָה תִּצְלִל מִמּוֹת.

וּכְמוֹ שְׁעוֹשֶׂה אָדָם לְמִטָּה, כְּךָ
שֵׁם קְדוֹשׁ לְמַעְלָה, מִשׁוּם כְּךָ